

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я
УКРАЇНИ ІМЕНІ П. Л. ШУПИКА
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПСИХОЛОГІЧНИЙ СУПРОВІД ТА ПСИХОКОРЕКЦІЯ ПРИ
СОМАТОГЕННИХ
ТА ПСИХОСОМАТИЧНИХ РОЗЛАДАХ»**

Галузь знань	05 «Соціальні та поведінкові науки»
Шифр та назва спеціальності	053 «Психологія»
Назва освітньо-професійної програми	Клінічна психологія та психологічна допомога
Рівень вищої освіти	другий (магістерський) рівень
Кафедра	Педагогіки, психології, медичного та фармацевтичного права
Статус навчальної дисципліни (обов'язкова, вибіркова)	обов'язкова
Форма навчання	очна, заочна

Викладачі

Прізвище, ім'я, по батькові	Казміренко Вячеслав Петрович
Посада	професор кафедри
Науковий ступінь, вчене звання	Доктор психологічних наук професор
Електронна адреса	vpkazm@gmail.com
Телефон	044-205-49-86
Посилання на профіль викладача	https://www.nuozu.edu.ua/s/np/k/pedahohiky-psykholohii-medychnoho-ta-farmatsevychnoho-prava/naukovo-pedahohichni-pratsivnyky/482-kazmirenko-viacheslav-petrovych#gsc.tab=0
Консультації	Вт. 13:00-14:00
Прізвище, ім'я, по батькові	Блінов Олег Анатолійович
Посада	Професор кафедри
Науковий ступінь, вчене звання	Доктор психологічних наук, професор
Електронна адреса	olegblinov64@gmail.com

Телефон	044-205-49-86
Посилання на профіль викладача	
Консультації	Вт. 13:00-14:00

Загальна інформація про дисципліну

Анотація до дисципліни	Навчальна дисципліна «Психологічний супровід та психокорекція при соматогенних та психосоматичних розладах» грає важливу роль для вивчення у даній ОПП. Даний курс має теоретичну і практичну спрямованість, основні знання щодо психокорекції та психологічного супроводу при різних психічних розладах..
Мета дисципліни	Отримання здобувачами вищої освіти системних знань з удосконалення теоретичних знань та практичних навичок з питань діагностики, диференційної діагностики, формулювання діагнозу, призначення адекватного психологічного лікування клієнтам та пацієнтам з психосоматичними розладами. Ознайомлення здобувачів вищої освіти з різними напрямками психотерапії, що використовуються при лікуванні психосоматичних хворих.
Завдання дисципліни	<ol style="list-style-type: none"> 1. сформувати у здобувачів вищої освіти здатність орієнтуватися у сучасних і закордонних концепціях психосоматики на основі накопичених знань; 2. озброїти здобувачів вищої освіти знаннями про психосоматичні явища у процесі індивідуального розвитку під впливом соціальних, культурних та інших факторів у нормі й патології; 3. ознайомити здобувачів вищої освіти з психологічними механізмами утворення симптомів при психосоматичних розладах і роль особистісних факторів у цьому процесі; 4. вивчення теоретичних основ надання психологічної допомоги й засвоєння навиків роботи клінічного психолога із психосоматичними пацієнтами, що дозволяє професійно брати участь у практичній прикладній діяльності.
Пререквізити	Дана дисципліна базується на знаннях таких дисциплін, як: «Загальна психологія», «Клінічна патопсихологія та спецпрактикум з клінічної психодіагностики» та інші дисципліни гуманітарного профілю, які здобувачі вищої освіти опанували на етапах здобуття бакалаврату.
Постреквізити	Дана дисципліна є базою для вивчення подальших дисциплін, а саме: «Практикум з психологічної допомоги», «Технології психологічного тренінгу».
Компетентності, формуванню яких сприяє дисципліна	<p>Загальні компетентності:</p> <p>ЗК2 «здатність розуміння предметної галузі та розуміння професії, особистісна прихильність до фаху, мотивація на досягнення у фаховій діяльності».</p> <p>ЗК3 «Здатність проведення досліджень на відповідному рівні».</p> <p>ЗК6 «Здатність приймати обґрунтовані рішення».</p>

ЗК7 «Здатність генерувати нові ідеї (креативність)».

ЗК9 «Здатність працювати в команді, мотивувати людей та рухатися до спільної мети».

ЗК10 «Здатність до системного, абстрактного і креативного мислення у процесі аналізу та синтезу інформації».

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК2 «Здатність до узагальнення інформації щодо суб'єктивних і об'єктивних проявів психологічних проблем, субклінічних хворобливих станів та захворювань, а також до професійного мислення на підставі аналізу та синтезу феноменів, симптомів та синдромів різних видів патології та вад розвитку».

СК3 «Здатність обирати й застосувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики й техніки практичної діяльності».

СК4 «Здатність збирати інформацію про пацієнта та вибору оптимальних методів проведення клінічної / психологічної діагностики пацієнта для виявлення феноменологічних проявів його стану, визначення реєстр-синдрому та інтерпретації цих результатів для встановлення клінічного діагнозу та/або пато психологічного заключення».

СК5 «Здатність відповідально та свідомо застосовувати фахові знання та навички в практичних ситуаціях, а саме: здійснювати практичну діяльність (психодіагностичну, психоед'юкаційну, психогігієнічну, психопрофілактичну, консультаційну, тренінгову, психокорекційну, психологічний супровід) з використанням науково верифікованих методів та технік».

СК6 «Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення в сфері клінічної психології».

СК7 «Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах. Здатність ефективно спілкуватися із спеціальною та загальною аудиторіями державною та іноземною мовами. Здатність представляти складну інформацію в зручний та зрозумілий спосіб усно і письмово, використовуючи відповідну технічну лексику та методи, ефективно використовувати навички риторики. Готовність до консультацій з фахівцями та емпіричної перевірки даних в ході прийняття рішень».

СК8 «Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову), опановувати і практично використовувати методи психологічного та психотерапевтичного впливу, психологічних інтервенцій, а також проводити психологічну реабілітацію із застосуванням спеціальних методик з метою відновлення стану здоров'я пацієнта при соматичних, психічних, поведінкових та психосоматичних розладах, профілактики їх рецидивування (декомпенсації)».

СК9 «Готовність організувати роботу колективу в розв'язанні актуальних проблем клінічної психології. Здатність працювати у великій групі, розуміючи відповідальність за результати роботи, а також беручи до уваги бюджетні витрати та персональні зобов'язання. Здатність працювати в умовах обмеженого часу та ресурсів, а також мотивувати та керувати роботою інших для досягнення поставлених цілей».

СК10 «Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності. Здатність адекватно реагувати на нові ситуації в професійній діяльності. Вміння ефективно поводитися в практичних ситуаціях».

Обсяг дисципліни	Загальний обсяг дисципліни: 6 кредити ЄКТС, 180 годин. Для очної (денної) форми навчання: аудиторних 88 години, самостійна робота 92 годин. Для заочної форми навчання: аудиторних 28 годин, самостійна робота 152 годин.
Форма підсумкового контролю	Іспит
Строки викладання дисципліни	Дисципліна викладається у 2 семестрі

Програма дисципліни

Назви тем

Змістовий блок 1. Основні поняття про хвороби та здоров'я

- 1.1. Хвороби людини. Їх причини, концепції і методи вивчення.
- 1.2. Універсальні закони розвитку.
- 1.3. Системний підхід до здоров'я

Змістовий блок 2. Особливості захворювань, лікування та профілактика

- 2.1. Причини захворювання сечовидільної, статевої та травної системи. Соціально-психологічні рекомендації попередження захворювання та лікування.
- 2.2. Причини захворювання серцево-судинної, кровотворної та імунної системи.
- 2.3. Причини захворювання дихальної, опорно-рухової та інших систем.
- 2.4. Причини захворювання нервової системи та психічні захворювання.
- 2.5. Психотерапія при психосоматичних захворюваннях.
- 2.6. Методи психотерапії в реабілітаційній практиці фахівців.
- 2.7. Зміст музикотерапії, арт-терапії, казкотерапії, бібліотерапії. Сутність і особливості застосування метафоричних асоціативних карт (МАК).
- 2.8. Особливості використання ароматерапії, кольоротерапії, ігротерапії та піщаної терапії в реабілітації.

Самостійна робота здобувача освіти

№ з/п	Зміст самостійної роботи
1.	Охарактеризуйте концепцію алекситимії Р. Е. Sifneous.
2.	Охарактеризуйте соціопсихосоматику
3.	Охарактеризуйте закон полярних взаємодій та закон спадковості і подібності.
4.	Охарактеризуйте закон причинної обумовленості та закон циклічності.
5.	Охарактеризуйте закон альтернативності
6.	Визначте сім рівнів системних відносин.

7. Визначте сім основних залоз, що визначають роботу внутрішніх органів.
8. Охарактеризуйте захворювання статевої системи.
9. Охарактеризуйте виразкову хворобу шлунку та дванадцятипалої кишки.
10. Охарактеризуйте інфаркт міокарда.
11. Охарактеризуйте гіпертонію.
12. Надайте рекомендації щодо профілактики захворювання та її подолання.
13. Охарактеризуйте захворювання очей.
14. Охарактеризуйте захворювання шкіри.
15. Охарактеризуйте ендокринні захворювання.
16. Охарактеризуйте епілепсію, шизофренію та СНІД.
17. Охарактеризуйте дві групи методів психотерапії, які використовують в психосоматичній медицині.
18. Охарактеризуйте аутогенне тренування (метод Шульца).
19. Охарактеризуйте терапію мистецтвом (арт-терапія).
20. Охарактеризуйте емоційно-образний напрямок психотерапії.
21. Охарактеризуйте казкотерапію.
22. Охарактеризуйте поняття бібліотерапії та лялько терапії
23. Охарактеризуйте оволодіння технікою орігамі.
24. Охарактеризуйте особливості сміхотерапії.

Самостійна робота являється елементом Навчально-методичного комплексу дисципліни, затверджується кафедрою, підлягає щорічному перегляду з метою дотримання принципів академічної доброчесності здобувачами вищої освіти. Список завдань надається здобувачам на першому занятті з певної теми. Самостійна робота з дисципліни виконується у формі вирішення задач. Для здобувачів заочної форми навчання перевіркою підготовки в міжсесійний період являється контрольна робота (індивідуальна залікова робота). Усі завдання самостійної роботи мають бути виконані та здані (надіслані) викладачеві за день до проведення залікового заняття. Розмір шкали ЄКТС за навчальною дисципліною дорівнює 100 балам, а мінімальна позитивна оцінка починається з 61 балу.

Організація навчання

Навчальні технології та форми і засоби навчання

На лекціях чітко та зрозуміло структурується матеріал; зосереджується увага здобувачів на проблемних питаннях; наводяться конкретні приклади практичного застосування отриманих знань; звертаються до зарубіжного досвіду вирішення окремих проблем; заохочуються здобувачі до критичного сприймання нового матеріалу замість пасивного конспектування; використовуються наочні матеріали, схеми, таблиці, моделі, графіки; використовуються технічні засоби навчання: мультимедійний проєктор, слайди тощо.

На практичних заняттях запроваджуються різні навчальні технології: розгорнута бесіда, обговорення проблем, дискусії; вирішення ситуаційних вправ; розв'язання проблемних питань; мозковий штурм; кейс-методи; презентації; аналіз конкретної ситуації; робота в малих групах; рольові та ділові ігри; банки візуального супроводження;

письмовий контроль знань; індивідуальне та групове опитування; перехресна перевірка завдань з наступною аргументацією виставленої оцінки тощо.
Самостійну роботу здобувача викладач планує разом зі здобувачем, але виконує її здобувачем за завданнями та під методичним керівництвом і контролем викладача; зміст самостійної роботи за темами визначається робочою програмою навчальної дисципліни.

Методи навчання

Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

- словесні (лекція-монолог, лекція-діалог, проблемна-лекція);
- наочні (презентація, демонстрування; опорних сигналів; опорних конспектів);
- практичні методи (вправи; практичні завдання; спостереження).

Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- метод проблемного викладу матеріалу;
- моделювання життєвих ситуацій;
- мозковий штурм;
- метод опори на життєвий досвід;
- навчальної дискусії;
- навчально-наукова проектна робота у форматі індивідуальної та командної роботи.

Методи контролю й самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:

- усного контролю;
- письмового контролю;
- самоконтролю та взаємоконтролю;
- рецензування відповідей.

Список рекомендованих джерел

Основна література

1. Блінов О., Радченко М. Котикова О., та ін. Напрямки організації та психологічні технології військово- соціальної роботи. Теоретичні та практичні проблеми надання соціальних послуг в Україні: монографія за заг. ред. О. Котикової. Київ. Видавець Кравченко Я.О., 2023.
2. Блінов О.А. Лікування панічних атак за допомогою емоційно-образної терапії. Забезпечення психологічної допомоги в секторі безпеки та оборони України: збірник тез доп. II Всеукр. міжвід. психол. форуму. Київ: ДНДІ МВС України, 2023.
3. Максимелюк М. К. Психосоматичні порушення: [навчальний посібник] / М. К. Максимелюк. – Одеса: Астропринт, 2018. – 224с
4. Медична психологія : в 2-х т. Т. 1. Загальна медична психологія / [Г. Я. Пилягіна, О. О. Хаустова, Н. О. Марута та ін.] ; за ред. Г. Я. Пилягіної. Вінниця : Нова Книга, 2020. 288 с.
5. Медична психологія : в 2-х т. Т. 2. Спеціальна медична психологія / [Г. Я. Пилягіна, О. О. Хаустова, Н. О. Марута та ін.] ; за ред. Г. Я. Пилягіної.

Вінниця : Нова Книга, 2020. 496 с.

6. Медична психологія: підручник / за редакцією академіка С.Д. Максименка. Том II. 3-є вид. доробл. і доповн. Київ: «Видавництво Людмила», 2023. 520 с.
7. Михальський А. В. Психосоматика: [навчальний посібник] / А. В. Михальський – К.: Освіта, 2017. – 192 с.
8. Савенкова І.І. Навчально-методичний посібник «Патопсихологія». – Миколаїв, 2017. - 160 с..

Допоміжна література

1. Практична психосоматика: діагностичні шкали. Навчальний посібник / За заг. ред. О.В.т Чабана, О.О. Хаустової. 2-ге видання, виправлене і доповнене. К.: Видавничий дім Медкнига, 2019. 112 с.
2. Середа І. В. Основи психосоматики : навчально-методичний посібник для самостійної роботи студентів з курсу за змішаною формою навчання. Миколаїв : Видавець Румянцева Г. В., 2022. 156 с.
3. Соловійов Ю. Інтеграція дітей з відхиленнями у розвитку в сучасне суспільство./ Дефектолог – № 12 – 2017. – С.88-91.
4. Хомуленко Т. Б. Психосоматика: культурно-історичний підхід: Навч.-метод. посіб./Т. Б. Хомуленко, І. О. Філенко, К. І. Фоменко, О. С. Шукалова, М. В. Коваленко. Харків: 2015. 264 с.
5. Шевцов А. Методологія соціального реабілітування осіб з обмеженнями життєдіяльності./ Психосоматика. – № 19 – 2016.- С.22-54.

Інформаційні ресурси

- <http://inmeds.com.ua/> – веб-ресурс «Єдиний медичний простір»;
- <http://library.law.yale.edu/> – Юридична бібліотека Школи права Йелльського університету;
- <http://mon.gov.ua/> – офіційний веб-сайт Міністерства освіти і науки України;
- <https://www.nuozu.edu.ua/#gsc.tab=0> – офіційний сайт Національного університету охорони здоров`я України імені П.Л. Шупика;
- <http://www.library.univ.kiev.ua> – Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка;
- <https://moz.gov.ua/> – офіційний веб-сайт Міністерства охорони здоров`я України;
- <http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського;
- <http://www.who.int/> – офіційний веб-сайт Всесвітньої організації охорони здоров`я.

Загальна схема оцінювання

Сума балів		Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	Пояснення
100 балів	200 балів		залік/іспит	
90 - 100	170 – 200	A	зараховано/оцінка	відмінне виконання
82 - 89	155 – 169	B		вище середнього рівня
75 - 81	140 – 154	C		загалом хороша робота
68 - 74	125 – 139	D		непогано
61 - 67	111 – 124	E		виконання відповідає мінімальним критеріям
35 - 60	60 – 110	FX	не зараховано	необхідне перескладання
1 - 34	1 – 59	F		необхідне повторне вивчення дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Шкала ЄКТС	Оцінка за національною шкалою		Нарахування балів	Бали нараховуються наступним чином: <i>Оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за 100-бальною шкалою (для галузі знань 22 Охорона здоров'я 200-бальною шкалою). Підсумкова оцінка курсу навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове тестування рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи; оцінка (бали) за виконання практичних індивідуальних завдань. Підсумкова оцінка виставляється після повного вивчення навчальної дисципліни, що виводиться як сума проміжних оцінок за змістові модулі. Остаточна оцінка рівня знань здобувачів очної (денної) форми навчання складається з рейтингу навчальної роботи, для оцінювання якої призначається 75 балів, і рейтингу з атестації – 25 балів. Для здобувачів заочної форми навчання відповідно – з рейтингу навчальної роботи – 50 балів, і рейтингу з атестації – 50 балів.</i>
		для іспиту	для заліку		
90-100	A	Відмінно	зараховано		
82-89	B	Добре			
75-81	C				
68-74	D	Задовільно	не зараховано		
61-67	E				
35-60	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання			
1-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни			

Політика опанування дисципліни

Здобувач вищої освіти зобов'язаний:

- 1) виконувати вимоги освітньої програми та досягати визначених для відповідного рівня вищої освіти результатів навчання:
 - не пропускати заняття без поважної причини та не запізнюватися;
 - брати активну участь в освітньому процесі, вести конспекти лекцій, практичних занять, готувати теоретичний та практичний матеріал, виконувати передбачені курсом вправи та тестові завдання;
 - здійснювати самостійну підготовку до занять згідно до затвердженого плану;
 - відпрацьовувати пропущені заняття (лекції, практичні, семінарські) у вигляді рефератів, презентацій інших видів робіт згідно з темою заняття під час консультацій викладача за розкладом кафедри не пізніше завершення семестру;
 - складати згідно з графіком поточний модульний контроль (ІНДЗ, контрольна робота) з дисципліни;
 - 2) дотримуватись академічної доброчесності:
 - самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
 - посилатись на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
 - дотримуватись норм законодавства про авторське право і суміжні права;
 - надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.
- За порушення академічної доброчесності (плагіат, фальсифікація, списування, обман тощо) здобувачі освіти можуть бути притягнені до академічної відповідальності:
- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
 - повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
 - відрахування із Університету.